

המשנה

כאשר נטמא מרכיב משמעותי בקרבן (רוב הקהל, או רוב הכהנים, או כלי השרת): כל קרבן הפסח מוקרב בטומאה

מה הדין בסכין המטמא את הבשר ולא את האדם (המקריב): רב חסדא: יש להתיר רק טומאת הבשר (שהיא בלאו) ולא טומאת הגוף (שהיא בכרת). לכן אסור לטמא גם את האדם רבא: יש להתיר הכל (התורה הקישה טומאת גוף לבשר). לכן מותר לטמא את האדם

רב חסדא סבר שטומאה נדחתה ולא הותרה ולכן יש להשתדל להמעיט כמה שניתן בטומאה, הראשונים נחלקו בדעת רבא: רש"י (זבחים לג.): גם רבא סבר שטומאה נדחתה בציבור, אבל יש פסוק מיוחד שמקיש טומאת הגוף לטומאת בשר, תוס' (יומא ו:): רבא סבר שטומאה הותרה בציבור.

מעמד החצי (מה הדין כשחצי מהקהל טהור וחצי טמא)

רב: נחשב רוב (ורוב דוחה טומאה ולכן הטמאים יעשו פסח ראשון)

רב כהנא (1): נחשב מיעוט (ולכן הטמאים נדחים לפסח שני)

רב כהנא (2): לא נחשב רוב (ולכן הטמאים אינם עושים פסח ראשון) וגם לא מיעוט (ולכן הטמאים אינם נדחים לפסח שני)

הגמרא מביאה לכל אחת מהשיטות ברייתא המסייעת לה

איך יסביר ר"כ (1+2) את הברייתא הקובעת שיעשו פסח ראשון: הוא לא יכול להסביר אותה. הוא חייב להודות שזו מח' תנאים,

איך יסבירו רב ור"כ (2) את הברייתא הקובעת שידחו לפסח שני: הנחה א': מדובר כשהחצי הטמא מורכב מנשים הנחה ב': לפי הברייתא נשים אינן חייבות בפסח ראשון מסקנה: נוצר מיעוט טמאים שנדחה לפסח שני

איך יסביר רב את הברייתא הקובעת שלא יעשו שום פסח: הנחה א': הגברים היו חצי חצי והנשים רובן טהורות הנחה ב': לפי הברי' נשים חייבות בפסח ראשון ורשות בשני מסקנה: בפסח ראשון - הרוב טהורים, (מתחשבים בנשים) בפסח שני - חצי חצי (לא מתחשבים בנשים)

איך יסביר ר"כ (1) את הברייתא שקובעת שלא יעשו שום פסח: הנחה א': רוב הגברים טמאים, והנשים מאזנות לחצי חצי הנחה ב': לפי הברי' נשים חייבות בפסח ראשון ורשות בשני מסקנה: בפסח ראשון - חצי חצי (מתחשבים בנשים) בפסח שני - הרוב טמאים (לא מתחשבים בנשים)

לשיטת רב נוצר מצב פרדוקסלי לפיו עם ישראל נחלק לשניים. חציו עושה בטהרה וחציו עושה בטומאה.

בהקשר אחר (כאשר שבת אחד נטמא) רבי יהודה לא הסכים לקבל מצב כזה

לכן קבע רב שאם חצי מהעם טמא, ינטרלו בכוונה את אחד הטהורים ואז רוב העם יהיה טמא וכולם יעשו בטומאה

כיצד 'נטרלו' את אחד הטהורים

רב: יטמאוהו בשרץ, עולא: ישלחו אותו לדרך רחוקה

טעמו של עולא: לא ניתן לטמאו בשרץ - כיוון שניתן להקריב פסח על אדם שנטמא משרץ (הוא יטבול ויטהר בערב ואז יאכל מהפסח) לא ניתן לטמאו במת - כיוון שימנעו ממנו להקריב חגיגת ט"ו

הבעיה בטעמו של עולא מציאותית - מי יסכים לעזוב את אוהלו ומשפחתו ולצאת מחוץ לעיר?

כיוון שחצי טמאים, וכיוון שלפי רב חצי נחשב רוב וכיוון שפסח שני מוקרב רק על ידי מיעוט, הם לא יכולים להקריב פסח שני

כיוון שחצי טמאים, וכיוון שלפי ר"כ חצי נחשב מיעוט - הם נדחים מפסח ראשון.

כיוון שהרוב טמאים וכיוון שפסח שני מוקרב רק על ידי מיעוט, הם לא יכולים להקריב פסח שני

ביאורי מושגים

שוחטים על טמא שרץ - עקרונית אדם שנטמא משרץ יכול לטבול ולאכול את הפסח בערב. אלא שכדי לצאת ידי חובת קרבן הפסח עליו להתגבר על משוכה נוספת, והיא האיסור העקרוני לשחוט פסח על אדם טמא.
 החכמים נחלקו האם טמא שרץ נכלל באיסור זה (ואז אסור לשחוט עליו את הפסח למרות שבערב הוא יהיה טהור) או שכיוון שבערב הוא יטהר ויוכל לאכול את הפסח הוא אינו נכלל באיסור (ומותר לשחוט עליו).

הפער הנדרש בין הטמאים לטהורים

ת"ק: רוב של אדם אחד נחשב רוב,
 ר' אלעזר בן מתאי: צריך רוב של לפחות שני אנשים ('לא תוכל לזכות... באחד...')

מעמדו של שבת

ת"ק: השבטים אינם יחידות עצמאיות. (כדי לעשות פסח בטומאה צריך שרוב הקהל יטמא)
 ר' שמעון: שבטים נחשבים יחידות עצמאיות. (אם אחד השבטים נטמא הוא עושה את הפסח בטומאה)
 ר' יהודה: השבטים הינם יחידות עצמאיות הקשורות לעם. (אם אחד השבטים נטמא כל העם עושה בטומאה)

זבים בפסחההלכות הבסיסיות:

- א. טומאה הותרה בציבור - לא נוהגת בזבים אלא רק בטמאי מת ושרץ,
 ב. פסח שני - נוהג גם בזבים (לכן כשהרוב טהורים והמיעוט זבים - הזבים עושים פסח שני)

מקרים ייחודיים:

א. מיעוט זבים ורוב טמאי מת -
פסח ראשון - יש בטומאה, (כיוון שהרוב טמאי מת),
פסח שני - רב הונא: כשפסח בא בטומאה אין מועד ב' למי שפספס (לכן הזבים לא עושים פסח שני)
 ראב"א: גם כשפסח בא בטומאה יש מועד ב' למי שפספס (לכן הזבים יכולים לעשות פסח שני)

ב. רוב זבים ומיעוט טמאי מת -
פסח ראשון - אין, (כיוון שאין רוב טמאי מת),
פסח שני - אין, כיוון שלא היה פסח ראשון. (פסח שני איננו מועד עצמאי אלא השלמה לראשון)

ג. 1/3 טהורים, 1/3 טמאי מת, 1/3 זבים -
פסח ראשון - רק הטהורים עושים (טמאי המת הינם מיעוט ולכן אין טומאה הותרה בציבור)
פסח שני - לעניין פסח שני סופרים גם את הזבים, ואז הטמאים הינם רוב ורוב אינו יכול להקריב (בפסח שני מקריבים רק המיעוט)